

KOKIU PROTU ŽMONĖS SKAITO ŠVENTRAŠČIUS?

Problema ne ta, kad žmonės neskaito Šventraščių, o ta, kad juos skaito tuo pačiu ribiniu, dvipoliu linijiniu protu, kurį patys Šventraščiai kviečia peržengti.

Žmogaus protas veikia tarsi malūnas: viską, kas į jį patenka, permala pagal savo paties savybes.

Koks protas – tokios sąvokos.

Koks protas – toks ir Dievo apibūdinimas.

Todėl net Mokymas apie Vienį, patekęs į dvipolį protą, iš jo išeina kaip dvipolė konstrukcija.

Skaitoma apie Vienį, o suprantama dualistiškai:

„Aš ir Dievas“.

Skaitoma apie Absoliutą, o prote sukuriamas dangiškas Valdovas ar Teisėjas.

Linijinis protas Absoliutą apibūdina pagal savo paties savybes.

Hierarchijoje jis tampa Aukščiausiuoju, galios skalėje – Visagaliu, žinojimo skalėje – Visažiniu, o priežasties ir pasekmės grandinėje – pasaulio Kūrėju.

Protas Absoliutui priskiria savo paties savybes, tik suabsoliutintas.

Skaitoma apie gyvą Sąmonės Kokybę, o ji paverčiama dvipolio proto taisyklėmis, moralinėmis normomis ir ideologija.

ABSOLIUTAS NĖRA PROCESO DALYVIS

Kai žmogus meldžiasi: „Dieve, padėk man laimėti“, jis jau padalijo pasaulį į du polius: aš ir Dievas.

Sportininkas prieš kovą ringe prašo Dievo pergalės. Jo varžovas daro tą patį. Politikai ir kariai abiejose fronto pusėse meldžia to paties Dievo palaiminimo savo veiksmams. Kiekvienas tikisi, kad Absoliutas taps jo sąjungininku.

Tačiau Absoliutas nėra proceso dalyvis.

Jis netampa nei boksininko treneriu, nei politinės partijos nariu, nei kariu vienoje iš fronto pusių.

Tai ne Dievas įtraukiamas į žmogaus problemas, kovas ir dramas. Žmogaus protas pagal savo paties savybes susikuria Dievo simbolį ir pradeda kalbėtis su tuo simboliu.

Žvelgiant iš Tripolio modelio perspektyvos, Absoliutą galima aprašyti kaip Vienetą. Čia ženklas * reiškia ne daugybą, o sąveiką:

$$A * \odot = A$$

$$B * \odot = B$$

Sąveikoje su Absoliutu objektas išlieka tuo, kuo yra, o pats Absoliutas nesikeičia.

Todėl Absoliutas netampa proceso dalyviu: jis nėra nei vienos pusės sąjungininkas, nei priešininkas.

KOKS PROTAS - TOKS IR JO SUKONSTRUOTAS DIEVO SIMBOLIS.

Tai nereiškia, kad keičiasi Absoliutas. Keičiasi jo apibūdinimas.

Tas pats Absoliutas skirtingų proto rūšių aprašomas skirtingomis ir net tarpusavyje nesuderinamomis sąvokomis.

KAIP RIBINIS PROTAS IŠKRAIPO MOKYMĄ

Žvelgiant iš Tripolio modelio perspektyvos, dvipolis linijinis protas nėra savaime blogis. Jis būtinas civilizacijai kurti.

Šaldytuvas, medicina, transportas, internetas, mokslas ir technologijos – visa tai yra jo kūriniai.

Problema prasideda tada, kai jis pasiskelbia vieninteliu tikrovės matu ir lenda visur – net aiškinti tas Šventraščių vietas, kurios rodo į sąmonės kokybę, esančią už jo paties sąvokinių ribų.

Jis gali perskaityti jų žodžius, tačiau tai, kas yra už jo ribų, neišvengiamai išverčiama į jo paties kalbą.

ESANTIS SISTEMOJE NEMATO JOS RIBŲ.

Todėl Žemės civilizacijos žmogui atrodo, kad jo pažinimas neturi ribų, o priešakyje – tik begalinis progresas.

Tačiau dvipolis linijinis protas turi savo vystymosi ribas. Anksčiau ar vėliau prie jų prieinama ir asmeniniame gyvenime, ir visos civilizacijos mastu.

Dvipolis linijinis protas tikrovę dēlioja per priešybes: valdovas ir pavaldinys, gėris ir blogis, savas ir svetimas, auka ir budelis, tiesa ir melas, šventas ir nuodėmingas.

Todėl skaitydamas Šventraščius jis ne tiek perima jų struktūrą, kiek perkelia į juos savąją.

Tačiau, pavyzdžiui, pirminiuose Rytų išminties tekstuose kalbama iš visai kitos sąmonės kokybės.

Upanišadose kryptis kita: ne žmogus čia ir Dievas kažkur ten, o Atmano ir Brahmano tapatumo klausimas.

Bhagavadgytoje Krišna nekalba kaip atskiras valdovas danguje. Jis kalba iš Vienio perspektyvos, save tapatindamas su visa tikrove – kosmosu, laiku ir būtimis. Todėl ir sakoma, kad jogas mato save visose būtybėse ir visas būtybes savyje.

**TAI NĖRA DVIEJŲ ATSKIRŲ OBJEKTŲ SANTYKIS.
TAI VIENIO BŪSENA.**

Tačiau eilinis skaitytojas paprastai susiduria ne su pirminiu Šventraščio tekstu. Tarp jo ir teksto jau stovi vertėjas, o dažnai – dar ir komentatorius.

VERTIMAS NĖRA VIEN ŽODŽIŲ PAKEITIMAS KITAIS ŽODŽIAIS.

Jeigu pirminio teksto žodis žymi sąmonės būseną ar kokybę, kurios vertėjas pats nepatiria, jis gali ją perteikti tik savo kalbos sąvokomis ir jam prieinama prasmų sistema.

Todėl galima tiksliai išversti žodžius ir neperduoti jų prasmės.

Dar daugiau – kitoje kalboje gali apskritai nebūti žodžio tai sąmonės kokybei, kurią žymi pirminio teksto sąvoka.

Po vertėjo tekstą per savo proto struktūrą aiškina komentatorius.

Galiausiai vertimą ir komentarą per savo proto struktūrą perskaito pats skaitytojas.

**TAIP PIRMINĖ MOKYMO PRASMĖ PEREINA PER KELIS PROTO
FILTRUS.**

Pirminis Mokymas — vertėjo protas — vertimas — komentatoriaus protas — komentaras — skaitytojo protas — supratimas.

Kiekviename etape tai, kas buvo perduodama, susiduria su dar vienos mąstymo sistemos savybėmis.

Todėl skaitytojas gali būti įsitikinęs, kad skaito Budą, Krišną ar Jėzų, nors jo sąmonę pasiekia jau daug kartų perdirbtas pirminio Mokymo atvaizdas.

**ŠVENTRAŠČIO VERTIMAS GALI PERDUOTI TEKSTO PAVIDALĄ, BET
NEGALI UŽ VERTĖJĄ IR SKAITYTOJĄ SUKURTI SĄMONĖS KOKYBĖS, IŠ
KURIOS TAS TEKSTAS ATsirADO.**

Čia ir prasideda milžiniška interpretacijų įvairovė.

Tas pats nutiko ir su Jėzaus mokymu. Gyvas Mokymas buvo skaitomas, verčiamas, komentuojamas ir aiškinamas skirtingų protų, o ilgainiui apaugo hierarchijomis, institucijomis, taisyklėmis, ideologijomis ir dogmomis.

Problema nėra Jėzus, Buda ar Krišna.
PROBLEMA YRA PROTAS, KURIS JUOS SKAITO.

MOKYMO ŽINOJIMAS NĖRA MOKYMO BŪSENA

Žmogus gali perskaityti Bhagavadgītą šimtą kartų, išstudijuoti Budos mokymą, mokėti Evangelijas beveik mintinai, perskaityti Upanišadas, Laozi, Nag Hammadi tekstus ir šimtus jų komentarus.

TAČIAU PERSKAITYTŲ TEKSTŲ KIEKIS SAVAIME NEPAGIMDO NAUJOS KOKYBĖS SĄMONĖJE.

Jeigu žmogus skaito tuo pačiu dvipoliu linijiniu protu, net Mokymą apie Vienį jis pavers dvipole konstrukcija.

Atsiranda: aš ir Dievas, dvasia ir materija, šviesa ir tamsa, šventas ir nuodėmingas, dvasingas ir nedvasingas, teisingas mokymas ir klaidingas mokymas.

Ir kuo daugiau žmogus skaito, tuo sudėtingesnė gali tapti ši konstrukcija.

Jis jau gali laisvai kalbėti apie Vienį, Absoliutą, sielą, Atmaną, Brahmaną, nedualumą, nušvitimą ar Sąmonę.

TAČIAU ŽINOJIMAS APIE BŪSENĄ NĖRA PATI BŪSENA.

Čia atsiranda ta pati problema, kurią sutinkame kalbėdami apie priešybių santykį.

Dvipolis protas priešybes laiko viena kitą neigiančiomis:

(+) arba (-).

Tačiau jų sąveika gali būti išreiškiama:

(+) * (-) = ☼

Čia * reiškia sąveiką, o ☼ – Vienetą.

Tai nėra nei (+), nei (-), nei trečias prie jų mechaniškai pridėtas objektas. ☼ žymi Vienetą – tokią kokybę, kurios negalima sutapatinti nė su vienu iš poliarizuotų objektų.

ŽINOTI FORMULĘ (+) * (-) = ☼ DAR NEREIŠKIA PATIRTI TAI, Į KĄ JI RODO.

TARP ŽINOJIMO IR IŠGYVENIMO – PRARAJA.

Tas pats nutinka skaitant Šventraščius.

TEKSTAS NEGALI UŽ SKAITYTOJĄ PAGIMDYTI TOS SĄMONĖS KOKYBĖS, IŠ KURIOS JIS BUVO PARAŠYTAS.

Jeigu sakoma, kad Šventraštis yra Šventosios Dvasios įkvėptas, kyla labai nepatogus klausimas:

AR GALIMA JĮ IŠ TIKRŲJŲ SUVOKTI PAČIAM NEPATIRIANT TOS SĄMONĖS KOKYBĖS, KURI VADINAMA ŠVENTĄJA DVASIA?

Žmogus gali visą gyvenimą tyrinėti Jėzaus žodžius ir vis tiek nesuprasti Jėzaus mokymo.

Gali žinoti visą budizmo terminologiją ir nepatirti to, į ką rodė Buda.

Gali cituoti Krišną ir likti tame pačiame skirstančiame prote.

Dar daugiau – žinios gali tapti kliūtimi, kai žmogui pradeda atrodyti, kad žinoti apie pabudimą reiškia būti pabudusiam.

Tuomet vietoje patyrimo atsiranda ištisa architektūra apie patyrimą.

VIETOJE VIENIO BŪSENOS – PROTO KONSTRUKCIJA APIE VIENĮ.

Bet pats žodis „Vienis“ dar nieko neįrodo.

Dvipolis protas gali puikiausiai kalbėti apie Vienį ir čia pat sukurti naujas priešybes:

„aš pažinau – tu nepažinai“,

„pabudę – miegantys“,

„dvasingi – nedvasingi“,

„tikras mokymas – klaidingas mokymas“.

ŽODYNAS PASIKEITĖ. PROTO SANTYKIŲ STRUKTŪRA – NE.

Vienis aprašomas. Dievas apibrėžiamas. Sąmonė klasifikuojama. Nušvitimas paaiškinamas. Siela įdedama į sistemą. Absoliutui priskiriamos įvairios savybės.

Ir žmogus nebepastebi paradokso: jis sąvokomis bando aprašyti būseną, kurioje pats sąvokinis atskyrimas turi išnykti.

KIEKVIENAS NAUJAS VIENIO APIBRĖŽIMAS SUKURIA NAUJĄ SKIRTUMĄ.

Todėl galima perskaityti tūkstantį knygų apie Vienį ir visą gyvenimą likti proto konstrukcijose apie Vienį.

KODĖL SENOVĖJE Į TAI BUVO ŽIŪRIMA TAIP GRIEŽTAI?

Senovės Indijos brahmaniškoje tradicijoje buvo griežtai ribojama, kam leidžiama klausyti, studijuoti ir recituoti Vėdas. Kai kuriuose senovės teisyneose žemesniųjų varnų atstovams už tokių ribų pažeidimą numatytos šiandien žiauriai skambančios fizinės bausmės.

Šiandien tokios kastinės nuostatos yra nepriimtinos ir jų nereikia teisinti.

Tačiau čia svarbi visai kita problema:

KAS ATSTITINKA, KAI ŽMOGUS, NESUVOKĘS MOKYMO ESMĖS, PRADEDA JĮ AIŠKINTI KITIEMS?

Surogatas pradeda daugintis.

Vienas nesupratęs komentatorius perduoda savo interpretaciją šimtui žmonių. Šie – dar tūkstančiui. Po kelių kartų žmonės jau ginčijasi, kuria institucijas ir net kariauja ne dėl pirminio Mokymo, o dėl daugybę kartų perpasakotų jo interpretacijų.

Ir kiekviena pusė gali būti visiškai įsitikinusi, kad gina „tiesą“.

ESMĖ

Žmogaus troškimas kreiptis į Dievą gali kilti iš sugriautos vienybės ir gilaus poreikio ją atkurti. Tačiau protas šį kreipimąsi gali iš karto suskaldyti į dvipolį santykį: „aš“ ir „Dievas“.

Tada žmogus meldžiasi jau savo proto sukonstruotam Dievo simboliui, o paskui tuo simboliu gali pateisinti karus, ideologijas, valdžią, smurtą ir atsakomybės perkėlimą.

ŠVENTRAŠČIAI KALBA NE APIE IŠORINĮ AUTORITETĄ. JIE KALBA APIE SĄMONĖS KOKYBĘ.

Todėl, žvelgiant iš Tripolio modelio perspektyvos, pagrindinis klausimas nėra:

Ką pasakė Jėzus, Buda ar Krišna?

Pagrindinis klausimas:

IŠ KOKIOS SĄMONĖS KOKYBĖS ŽMOGUS TUOS ŽODŽIUS SKAITO?

Nes nuo to priklauso, ar jis susidurs su gyvu Mokymu, ar tik su savo paties proto aidu.

Galima perskaityti visus Šventraščius, žinoti visas religijas, mokėti tūkstančius citatų, dešimtmečius kalbėti apie Dievą, Vienį, Sąmonę ir nušvitimą – ir vis tiek niekada neišeiti už savo paties proto konstrukcijų.

Todėl galiausiai Šventraštis tampa veidrodžiu.

Vienas jame pamato baudžiantį Dievą. Kitas – mylintį Dievą. Trečias – kosminį Teisėją. Ketvirtas – savo politinės pusės sąjungininką. Penktas – filosofinį Absoliutą.

**BET VISA TAI PIRMAUSIA PASAKOJA NE APIE DIEVĄ.
TAI PASAKOJA APIE TĄ, KURIS SKAITO.**

**ŠVENTRAŠČIAI NEATSKLEIDŽIA DIEVO.
JIE ATSKLEIDŽIA TĄ, KURIS JUOS SKAITO.**